

Toespraak van Kamervoorzitter Gerdi Verbeet bij startbijeenkomst pilot  
'Parlement en Wetenschap', 17 november 2011 in de Oude Zaal

Goedemorgen dames en heren,

Hartelijk welkom. Fijn dat u allen zo vroeg tijd hebt vrij gemaakt voor deze ontbijtbijeenkomst, waarmee we de start inluiden van de Pilot parlement en wetenschap.

Helaas moet een van de initiatiefnemers van onze samenwerking, Robbert Dijkgraaf, zich onverwacht verontschuldigen, wegens verplichtingen in de Verenigde Staten. Ik feliciteer hem hierbij hartelijk met zijn benoeming tot directeur van het Institute for Advanced Study in Princeton. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld bij de brugfunctie tussen politiek en wetenschap.

De samenwerking die we vandaag officieel starten heeft enige voorgeschiedenis. Goede ideeën en goede voornemens moeten soms even rijpen. Zo herinner mij een gesprek van een aantal jaar geleden met dhr. Noorda, Voorzitter van de Vereniging van Universiteiten.

Begin dit jaar is een en ander in een stroomversnelling geraakt met het symposium over de kennispositie van de Kamer. Daarna had ik een inspirerend vervolggelsgesprek met Eveline Crone van de Jonge Akademie en Robbert Dijkgraaf van de KNAW. De vasthoudendheid aan de zijde van de wetenschap en het parlement, krijgt nu een werkelijk vervolg!

Wetenschap en politiek zijn sterk met elkaar verbonden maar beide hebben hun eigen rol. Zoals bij een DNA-model twee strengen om elkaar draaien en op verschillende plekken met elkaar verbonden zijn, zo praten wij vandaag over de verbinding tussen wetenschap en politiek.

Kennis is essentieel voor de kwaliteit van debat en besluitvorming, daar zal niemand in dit gezelschap aan twifelen. De politieke en wetenschappelijke dynamiek zijn echter ook erg verschillend.

Natuurlijk, politici baseren zich bij voorkeur op onomstreden feiten en wetenschappers doen graag maatschappelijk relevant onderzoek. Maar in de praktijk blijkt, dat veel wetenschappelijke kennis niet altijd tijdig en gericht landt in het politieke proces.

Twee uitspraken zijn – vanuit de politiek bezien – wat mij betreft veelzeggend over de relatie tussen wetenschap en politiek. Bertrand Russell zei eens “Mensen willen geen kennis maar zekerheid.” Als ik daar met Johann Wolfgang Goethe aan toevoeg “Hoe meer kennis hoe meer twijfel”, dan krijgen we een beter gevoel voor de complexiteit van de verhouding tussen wetenschap en politiek.

Want hoe vaak we ook met elkaar vaststellen: ‘kennis is een noodzakelijke voorwaarde voor goede besluiten’, het is in de Haagse praktijk niet het enige ingrediënt. Om het in wetenschappelijke termen te zeggen: kennis is een noodzakelijke, maar niet voldoende voorwaarde voor goede debatten en besluiten.

Politici moeten besluiten nemen. Kennis is daarvoor onmisbaar. Ik kan het niet vaak genoeg benadrukken. Maar kennis kan ook de onzekerheid vergroten, nieuwe vragen oproepen en de besluitvorming nog moeilijker maken dan zij soms al is. Waar wetenschappers nieuwe vragen kunnen oproepen, moeten politici altijd antwoorden geven. Dat is niet eenvoudig als de Kamer vanuit de wetenschap geconfronteerd wordt met een levendig wetenschappelijk debat over verschillende visies of met grote onzekerheden.

Vandaag maken we een start met de pilot “Parlement en Wetenschap” Gedurende een jaar gaan we experimenteren met een aantal manieren om beter gebruik te maken van wetenschappelijke kennis in het parlement. We willen in dit jaar met elkaar kijken wat werkt en wat niet. De slaagkans wordt groter als we de rol en de taak van de ander goed begrijpen.

Hoe en wanneer versterkt kennis het debat? Wat vergt dat van politici? Wat vergt dat van individuele wetenschappers en van de wetenschapsorganisaties? Het komend jaar zullen wij kijken welke wetenschappelijke kennis op welk moment nodig is en beschikbaar kan zijn en hoe het kan worden aangeleverd.

Ik ben zeer verheugd dat de vaste Kamercommissies I&M en SZW hebben besloten te willen participeren in de pilot waar we vandaag de aftrap voor geven.

Gedurende een jaar zullen deze commissies experimenteren met een aantal methoden om beter gebruik te maken van wetenschappelijke kennis. Zo kunnen Kamerleden van de commissies via een virtuele kennisdesk vragen stellen aan de wetenschap en komt er een nieuwsbrief met wetenschappelijk nieuws voor Kamerleden over de beleidsterreinen van I&M en SZW. Beide commissies gaan ook experimenteren met wetenschappelijke factsheets en informele ontbijtbijeenkomsten. Dit op basis van een vooraf vastgesteld thema. Ik ga ervan uit dat de commissies en hun staven goed gebruik zullen maken van de mogelijkheden die hen het komende jaar geboden worden.

Dat vraagt een goede uitwisseling tussen wetenschappers en Kamerleden. Sinds het symposium over de informatiepositie van de Kamer op 9 februari van dit jaar zijn daarvoor op ambtelijk niveau al belangrijke stappen gezet.

Vandaag is de startbijeenkomst, we zullen elkaar het komende jaar regelmatig treffen en aan het einde van het jaar met elkaar delen wat deze proef ons heeft geleerd en opgeleverd. Ik heb er alle vertrouwen in dat we over een jaar terug kunnen kijken op een geslaagde proef.

Maar nu eerst aan de slag! Dat doen we met dit ontbijt en straks ook met een praktijkoefening onder leiding van Peter-Paul Verbeek, voorzitter van de Jonge Akademie.

Dames en heren, "Kennis is nog geen wijsheid" zei Schopenhauer eens. Ik wens de wetenschappers en politici die betrokken zijn bij de pilot 'Parlement en wetenschap' heel veel kennis toe. Maar vooral ook wijsheid.